респондентів незалежно від курсу навчання. По закінченню вузу пов'язати свою професійну кар'єру з психологією планують 90% першокурсників та відповідно у третьокурсників цей показник складає 85%, що підтверджує гіпотезу про формування та укріплення в професійній спрямованості під час професійної підготовки у вищому навчальному закладі. Щодо потенційних здібностей майбутніх психологів, то результати дослідження показали, що у студентів-психологів всіх курсів переважає середній рівень комунікативних здібностей та низький рівень організаторських. Простежується достатньо високий (28%) та високий (27%) комунікативний потенціал у студентів 1 курсу. Далі на старших курсах спостерігається деяке зниження показників, що можна пояснити недостатнім використанням інтерактивної взаємодії викладачів зі студентами. Дещо інша картина з організаторськими схильностями. На першому курсі переважає низький рівень (34%), з подальшим підвищенням на старших курсах (3 курс – високий та дуже високий у сумі 40%). Отже можна стверджувати, що у майбутніх психологів виявлено недостатній для майбутньої професії психолога рівень розвитку комунікативних та організаторських здібностей, тобто рівень інтерактивного потенціалу.

Загалом дослідження дало змогу зробити такі висновки. Встановлено, що структура професійних уявлень студентів-психологів як мінімум двокомпонентна й охоплює: 1) уявлення про суб'єкта професійної діяльності, у тому числі мотивації заняття психологією, професійно важливі якості та здібності спеціаліста-психолога, його зовнішній вигляд та ін.; 2) уявлення про зміст діяльності, зокрема про об'єкт, мету, засоби.

Наші подальші зусилля будуть спрямовані на розробку системи формування професійної мотивації студентів-психологів, розвитку їх професійних якостей та здібностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кордунова Н.О. Чинники, що визначають професійні уявлення і компетентність студентів-психологів / Н.О. Кордунова, А.С. Денисюк // Психологічні перспективи / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т соц. та політ. психології АПН України. – Луцьк, 2012. – Вип. 19. – С. 150-160.
2. Ксензова Т.Н. Формирование профессиональных представлений у студентов в образовательном пространстве вуза / Т.Н. Ксензова // Вестник Московского государственного областного университета. 2009. № 2. с. 51-60.
3. Обносов В.Н. Динамика профессиональных представлений учащихся ПТУ при разных способах введения в профессию / В.Н. Обносов // Вопросы психологии : №6 1986. – с. 28-33.

КУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Малицька О. В., канд. пед. н., доцент,
Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, Україна

Вихід України в європейський та світовий освітній простір, нові реалії життя вимагають зміни пріоритетів і цінностей в усіх сферах життєдіяльності. Освічена людина сучасного інформаційного суспільства – це не тільки «знаюча» людина: культурологічні, національні аспекти в структурі особистості набувають значення пріоритетних.

Проблеми взаємодії культури та освіти висвітлюють роботи низки вчених: М. Кагана, Н. Киященка, В. Петрушенка, Б. Неменського. Значущий доробок у розкриття та реалізацію освітнього потенціалу культури внесли вітчизняні дослідники: І. Зязюн, В. Семашко, О. Рудницька, О. Отич, Г. Шевченко, Л. Масол, О. Онищенко, Є. Подольська та інші.

Багато аспектів зазначеної проблеми є достатньо висвітленими в наукових дослідженнях, але проблема розкриття потенціалу культури та умов його реалізації в освітньому просторі педагогічного ВНЗ, які б сприяли гармонізації відносин «особистість-суспільство-держава», залишається нагальним завданням сучасної педагогіки.

Культура визначається як ціннісно-змістовний, нормативно-регулятивний і символіко-інформаційний зміст будь-якої сфери суспільно значимої діяльності людини. Слід визначити особливості культури як соціального механізму, що становлять сутність її потенціалу:

- культура акумулює багатовіковий досвід людства та окремої нації;
- культура формує людину та сприяє розвитку суспільства;
- сформовані культурні норми контролюють якість і кількість одержуваної людиною інформації.

Культурну самоідентифікацію особистості можна трактувати як її здатності не тільки опановувати загальнолюдські й національні духовні цінності, але й адекватно реалізовувати їх у повсякденному житті. Присвоєння людиною культурних цінностей є лише потенційною можливістю, тому цей процес може бути ефективним лише в умовах цілеспрямованої й педагогічно організованої діяльності. Навчальна діяльність виступає певним соціокультурним феноменом, що забезпечує цей процес.

Для створення адекватного формуючого культурного середовища у ВНЗ доцільним є розробка та реалізація методів і прийомів, що забезпечують сенсорне насичення особистості, розвиток здатностей до чуттєво-образного опанування навколишнього світу, адекватне самовираження.

Основним акцентом процесу формування майбутнього вчителя у педагогічному ВНЗ має стати усвідомлення своєї ролі в трансляції як загальнолюдської, так і, перш за все, національної культури. Така спрямованість передбачає перехід особистісного статусу студента з позиції пасивного споживача культурних цінностей у статус соціально-активного співучасника й творця оточуючого культурного життя.

Потенційно культура являє собою механізм спілкування та впливу на особистість студента, оскільки її образам притаманна єдність почуттєвих і

значеннєвих компонентів, а сфера емоційних переживань потребує емоційного насичення та смислової основи. Отже, створення атмосфери співтворчості і діалогу особистостей буде доцільним засобом впливу.

Серед умов адекватного освітньо-культурного простору можна визначити низку:

- наповнення навчальних програм ціннісним, індивідуально-значимим змістом для студента;
- підвищення суб'єктної ролі студента в педагогічній взаємодії;
- організація співробітництва та діалогічного спілкування в навчально-виховному процесі.

Трансформація традиційної моделі освіти передбачає набуття вагомості дисциплін, спрямованих на вироблення інтелектуального продукту, який можна визначити як «нове знання». Синтез природничо-наукових і гуманітарних аспектів освіти в цьому процесі можна вважати основним механізмом формування вмінь осмислювати навколишнє в ціннісному вимірі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біла книга національної освіти України : вид. 3 / [Т. Ф. Алексєєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл та ін.]; за заг. ред. В. Г. Кременя. – К.: Київськ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2011. – 342с.
2. Мистецтво у розвитку особистості: монографія / [Н. Г. Ничкало, І. А. Зязюн, О. М. Отич, С. О. Соломаха та ін.]. – Чернівці: Зелена Буковина, 2006. – 224 с.
3. Отич О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання : теоретичний і методичний аспекти : монографія / Олена Миколаївна Отич. – Чернівці: Зелена Буковина, 2009. – 752 с.
4. Ціннісні орієнтації [Текст]: аналіз соціально-філософських концепцій Заходу 80-90-х років / А. Т. Гордієнко, В. С. Пазенок, Л. А. Ситниченко та ін.]; відп. ред. А. Т. Гордієнко. – К.: Наук. думка, 1995. – 208 с.

НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ У ДИТЯЧИХ ХОРЕОГРАФІЧНИХ КОЛЕКТИВАХ

Мартиненко О. В., канд. пед. наук, доцент;
Єфименко Д. В., магістрант
Бердянський державний педагогічний університет, Україна, Бердянськ

Педагогічна система хореографічного колективу має яскраво виражений виховний характер. Роль керівника дитячого хореографічного колективу полягає в організації цілісного педагогічного процесу, в якому формування і розвиток особистості відбуваються у відповідності до змісту, характеру і завдань художньо-естетичного виховання, а також зі специфікою колективної творчості. Однією з важливих виховних задач є національне виховання [2].